

Subjektní a subjektální / Subjektní a subjektální

Nejen filosofie, ale každodenní jazyková a myšlenková potřeba volá v četných případech po vytvoření jednoho adjektiva nebo několika adjektiv od nějakého substantiva. Našem případě je tu zřejmá potřeba mít k dispozici nějaká adjektiva, odvozená od slova „subjekt“. Problém, jak došlo v převratné změně v pojetí „subjektu“ samého, necháme nyní stranou, ale budeme mít na paměti, že sám jazyk nám bude vždy znovu připomínat – už kvůli symetrii – dost analogickou situaci v případě substantiva „objekt“; to znamená, že při pojmovém vymezování významů v jednom případě budeme muset myslet i na obdobné (eventuelně jiné, nepodobné) vymezování význam v případě druhém. Zároveň musíme respektovat, že příslušná adjektiva v obou případech, totiž „subjektivní“ a „objektivní“, už své významy (byť ne zcela jednoznačné a přesné) v běžném užití mají, takže tyto jejich významy můžeme jen precizovat, ale nemůžeme je od základu měnit. Naším předním úkolem bude proto především najít nebo třeba i nově ustavit slova, tj. přídavná jména, odvozená od termínu „subjekt“ (v novém pojetí, totiž jakožto „non-objekt“), jež bychom mohli „zatížit“ významy podle svých potřeb (a – jak uvidíme – třeba i podle obecných potřeb, bez zvláštních filosofických nároků).

(Písek, 081007-2.)